

RECURSOS

LLENGUA CÀTALANA

ESO

Programa
Maria de Bell-lloc

BARCANOVA
I N N O V A

» ÍNDEX

» RÚBRIQUES	3
Unitat 1	3
» DIANES	5
Unitat 1	5
» AVALUACIÓ COMPETENCIAL	7
Unitat 1	7
Solucionari de la unitat 1	12
» REFORÇA L'ORTOGRAFIA I LA GRAMÀTICA	17
Unitat 1	17
Solucionari de la unitat 1	22
» AVANÇA EN ORTOGRAFIA I GRAMÀTICA	27
Unitat 1	27
Solucionari de la unitat 1	32
» TREBALLA LA COMPRESIÓ LECTORA	37
Unitat 1	37
Solucionari de la unitat 1	40

RÚBRICA • Unitat 1

Comunicació (Context, Alfabetització informacional), Les llengües i els seus parlants

Pàgines 32 i 33. Situació d'aprenentatge: La llengua de signes

Descriptors	Nivell d'assoliment				Pes
	Expert 4 (100%)	Avançat 3 (75%)	Aprenent 2 (50%)	Novell 1 (25%)	
1. Consulta de recursos en línia per ampliar la informació sobre la llengua de signes.	Consulto la informació proposada i sé resumir les dades més destacades i seleccionar les que m'ajudaran a elaborar el repte final.	Consulto la informació proposada i sé resumir les dades més destacades, però em costa seleccionar les més interessants per al repte final.	Consulto la informació proposada, però se'm fa difícil resumir les dades més destacades i seleccionar les més interessants per al repte final.	Em costa buscar informació a la xarxa i seleccionar les dades que necessito per desenvolupar el repte final.	15 %
2. Redacció d'una notícia tenint en compte l'estructura i l'estil propis del gènere i donant resposta al tema que es demana i a les imatges i els vídeos il·lustratius que l'acompanyen.	Planifico la notícia a partir de l'estructura que ha de tenir i la redacto amb estil periodístic, cenyint-me al tema i proposant les imatges i els vídeos adequats.	Planifico la notícia responent algunes de les preguntes que exigeix el gènere, la redacto i faig servir imatges i vídeos que més o menys s'adaptin al tema.	Em costa planificar la notícia seguint l'estructura demanada, la redacto de manera poc acurada i l'acompanyo amb una fotografia que s'adapta parcialment al tema.	Tinc dificultats per planificar la notícia seguint l'estructura que exigeix el gènere i em costa fer un redactat acurat i incorporar alguna imatge il·lustrativa.	20 %
3. Pràctica de la llengua de signes seguint unes pautes i explicació d'una notícia fent servir aquesta llengua.	Practico la llengua de signes seguint unes pautes i soc capaç d'explicar la notícia amb aquesta llengua sense cometre errors.	Practico la llengua de signes seguint unes pautes, però tinc algunes dificultats per explicar la notícia fent servir aquesta llengua.	Tinc algunes dificultats per aprendre el funcionament de la llengua de signes, però intento fer-la servir per explicar la notícia.	Tinc dificultats per aprendre el funcionament de la llengua de signes i soc incapaç d'explicar la notícia fent servir aquesta llengua.	20 %
4. Gravació de la notícia explicada de viva veu i amb llengua de signes.	Soc capaç de gravar la notícia preparada amb la qualitat adequada i l'enquadrament i la nitidesa pertinents.	Gravo la notícia preparada amb prou qualitat i tinc en compte que el so i la imatge siguin els adequats.	Gravo la notícia preparada, però sense aconseguir que l'enquadrament i la qualitat del so i de la imatge siguin els adequats.	Tinc poca habilitat per fer enregistraments en vídeo i el resultat no acaba de tenir la qualitat necessària.	15 %

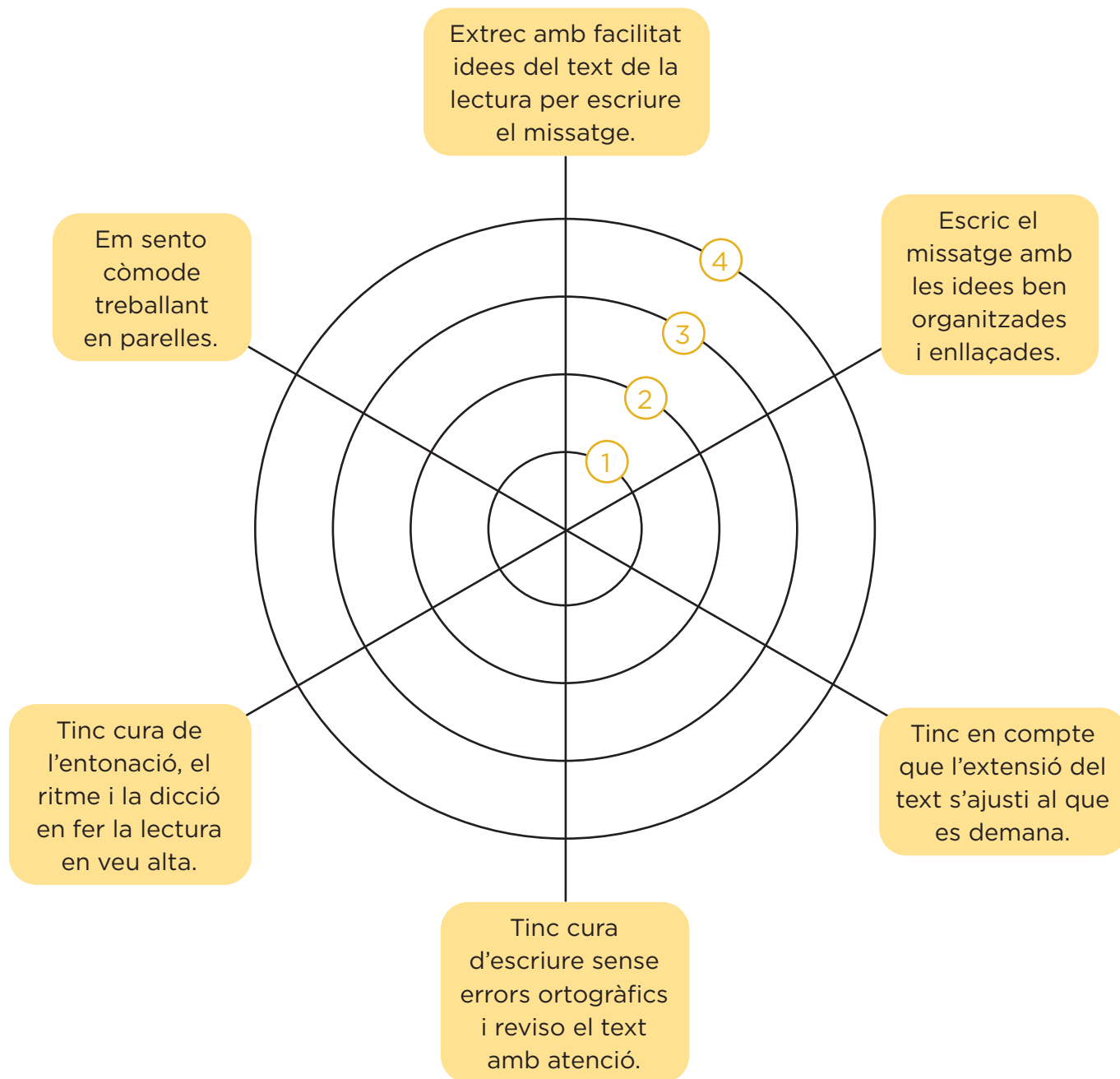
Descriptors	Nivell d'assoliment				Pes
	Expert 4 (100 %)	Avançat 3 (75 %)	Aprenent 2 (50 %)	Novell 1 (25 %)	
5. Aplicació del que s'ha après en altres situacions.	Soc conscient del que he après i puc aplicar-ho en altres situacions que requereixin activitats similars a les realitzades en la situació.	Sé el que he après en la situació, però em costa aplicar absolutament tot els aprenentatges a noves situacions.	Tinc dificultats per interioritzar tot el que he après al llarg de la situació i em costa aplicar-ho a altres situacions similars de manera sistemàtica.	Tinc dificultats per identificar tot el que he après al llarg de la situació i només soc capaç d'aplicar el que he après en alguna nova situació concreta.	15 %
6. Reflexió i anàlisi de la participació en l'activitat.	Soc capaç de valorar de manera crítica i constructiva la meva participació en el grup i soc conscient del valor que hi he aportat.	Puc valorar la meva participació en el grup, però em costa determinar si la meva aportació ha estat suficient i rigorosa per al grup.	Puc valorar de manera superficial la meva participació en el grup i tinc dificultats per determinar si la meva aportació ha estat prou interessant i constructiva per al grup.	Em costa valorar la meva participació en el grup i soc incapaç de determinar si la meva aportació ha estat prou interessant i constructiva per al grup.	15 %

DIANES • Unitat 1

Comunicació (*Processos: comprensió lectora, expressió escrita, comunicació oral*)

Pàgina 16, Per escrit

- ④ Sempre
- ③ Gairebé sempre
- ② De vegades
- ① Mai

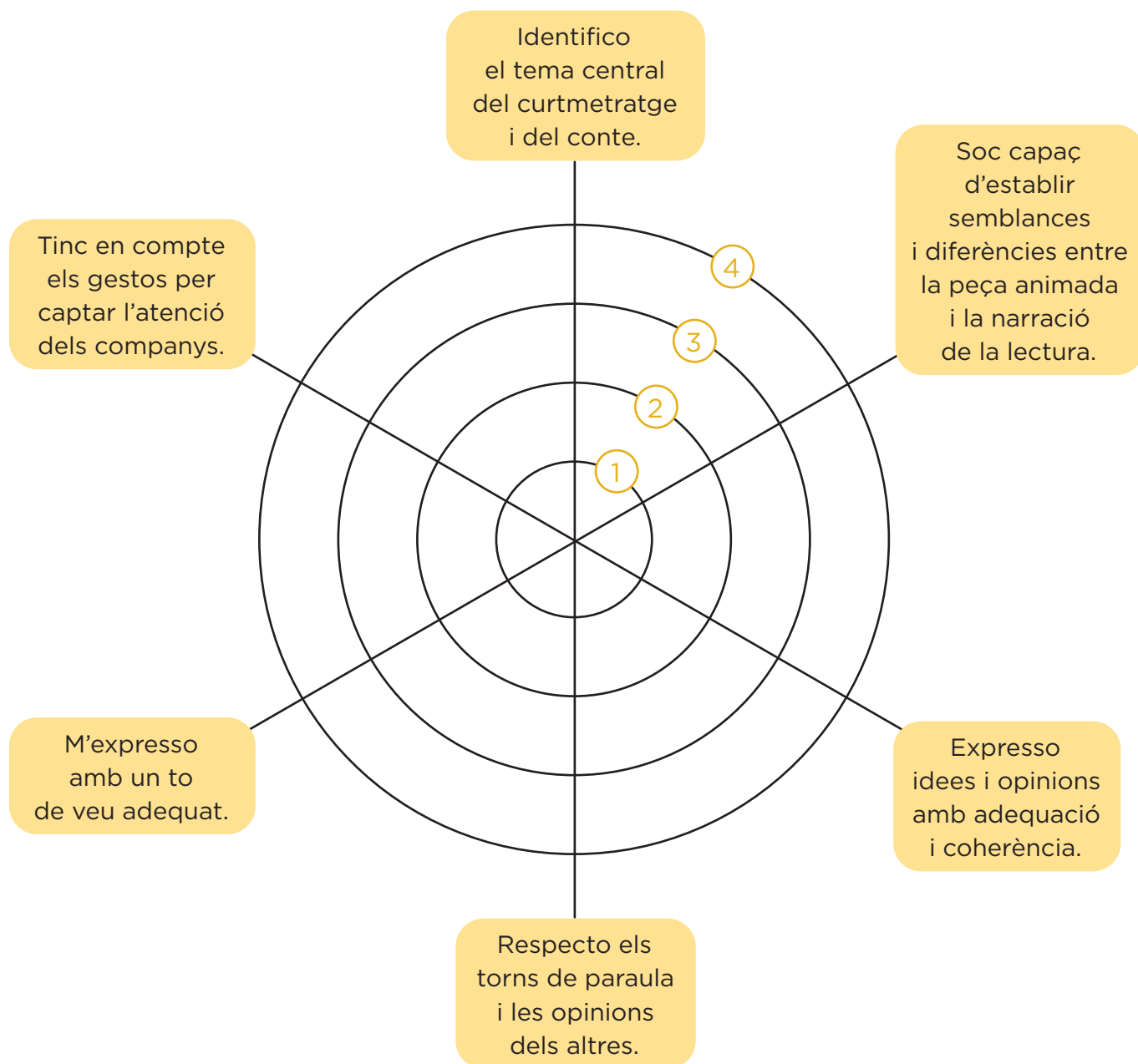

DIANES • Unitat 1

Comunicació (*Processos: comprensió lectora, comunicació oral*)

Pàgina 17, En veu alta

- ④ Sempre
- ③ Gairebé sempre
- ② De vegades
- ① Mai

**AVALUACIÓ COMPETENCIAL
LLENGUA CATALANA 1r ESO**

Nom _____

Grup _____

Data _____

QUALIFICACIÓ

UNITAT 1

Llegeix aquest text i fes les activitats que hi ha a continuació:

L'inici de l'estiu

Em dic Marcel. Visc en un poble no gaire gran on plou sovint. Es diu Orzac. Els carrers són costeruts perquè el poble està al peu d'una muntanya que, en lloc d'acabar en punta, té una forma així com de palangana gegant, ja que en realitat és el cràter d'un volcà apagat. N'hi ha més, de volcans apagats, pels volts d'Orzac: familers i milers d'anys, tota aquesta zona era com una mena d'olla de xocolata desfeta ben espessa que bullia i escopia foc i lava. Devia ser molt emocionant. Per Orzac hi passa un riu amb l'aigua molt freda, però molt neta, no com el riu de la ciutat on vivia abans.

Avui han començat les vacances d'estiu i no sé què fer. La mare ha anat a treballar a la fonda i jo m'he quedat sol a casa. M'agradaria sortir i anar a jugar amb el René i la seva colla. Suposo que han baixat al riu, o potser han anat al camp de rugbi. Però ahir, quan es van acabar les classes, no em van pas dir si voldria anar amb ells. La mare em diu que no he d'esperar que siguin sempre els altres els qui vinguin a buscar-me.

—Ves-hi tu i demana'ls si et volen a jugar —em diu.

Ella no ho entén: no és tan senzill. I si em diuen que no? O si em diuen que sí, però no em fan cas? Llavors encara és pitjor. Durant el curs, com que estàvem junts a classe, era més fàcil, però ara que hem començat les vacances...

A Orzac fa només un any que hi visc, des de l'estiu passat, que és quan ens vam instal·lar a la caseta de la tia Rose. Abans hi havia vingut de vegades a passar uns quants dies de vacances, però mai no havia parlat gaire amb els nens del poble: no sé per què, però tenia la sensació que no els queia gaire bé. L'estiu passat, quan vam venir a viure-hi, hi vaig fer dos amics, però eren forasters, com jo, i se'n van anar a finals d'agost. Llavors em vaig quedar sol.

MERCÈ CANELA: *La Casa de les Acàcies*. Barcanova.

1. Respon a aquestes preguntes sobre el text:

a) En quina època de l'any se situa l'acció? _____

b) Amb qui viu en Marcel? _____

c) De qui era la casa on viuen? _____

d) Qui eren els dos amics que havia fet en Marcel l'estiu anterior? _____

e) Quant temps fa que en Marcel viu a Orzac? _____

2. Justifica amb paraules del text aquestes afirmacions:

a) Orzac està situat en una zona volcànica: _____

b) El riu de la ciutat on vivia abans en Marcel estava brut: _____

c) En Marcel està avorrit: _____

d) Per a en Marcel fer amics no és gens fàcil: _____

e) Abans d'instal·lar-se al poble, en Marcel ja hi havia estat: _____

3. Quin és el tema del text?

4. T'has sentit mai sol o sola com en Marcel? Què vas fer?

5. Identifica dues comparacions en la lectura i digues si són lliures o lexicalitzades i per què:

6. Escriu tres paraules de la mateixa família que aquestes:

a) poble: _____

b) muntanya: _____

c) casa: _____

d) any: _____

7. Identifica els elements de la comunicació del text de la lectura:

Emissor	
Canal	
Referent	
Receptor	
Context	
Codi	
Missatge	

- **Quina funció del llenguatge hi predomina?**

8. Ordena alfabèticament les paraules de cada grup:

a) cràter – ciutat – colla – camp: _____

b) aigua – any – agost – acàcia: _____

c) poble – peu – punta – palangana: _____

d) estar – escopir – esperar – ésser: _____

e) suposar – saber – ser – sortir: _____

**9. Enumera la categoria lèxica d'aquestes paraules del text de la lectura:
*Visc en un poble no gaire gran on plou sovint.***

Visc		gaire	
en		gran	
un		on	
poble		plou	
no		sovint	

10. Localitza en el text de la lectura una oració declarativa afirmativa, una oració declarativa negativa i una oració interrogativa i copia-les:

a) declarativa afirmativa: _____

b) declarativa negativa: _____

c) interrogativa: _____

AVALUACIÓ COMPETENCIAL
LLENGUA CATALANA 1r ESO

SOLUCIONARI

UNITAT 1

Llegeix aquest text i fes les activitats que hi ha a continuació:

L'inici de l'estiu

Em dic Marcel. Visc en un poble no gaire gran on plou sovint. Es diu Orzac. Els carrers són costeruts perquè el poble està al peu d'una muntanya que, en lloc d'acabar en punta, té una forma així com de palangana gegant, ja que en realitat és el cràter d'un volcà apagat. N'hi ha més, de volcans apagats, pels volts d'Orzac: familers i milers d'anys, tota aquesta zona era com una mena d'olla de xocolata desfeta ben espessa que bullia i escopia foc i lava. Devia ser molt emocionant. Per Orzac hi passa un riu amb l'aigua molt freda, però molt neta, no com el riu de la ciutat on vivia abans.

Avui han començat les vacances d'estiu i no sé què fer. La mare ha anat a treballar a la fonda i jo m'he quedat sol a casa. M'agradaria sortir i anar a jugar amb el René i la seva colla. Suposo que han baixat al riu, o potser han anat al camp de rugbi. Però ahir, quan es van acabar les classes, no em van pas dir si voldria anar amb ells. La mare em diu que no he d'esperar que siguin sempre els altres els qui vinguin a buscar-me.

—Ves-hi tu i demana'ls si et volen a jugar —em diu.

Ella no ho entén: no és tan senzill. I si em diuen que no? O si em diuen que sí, però no em fan cas? Llavors encara és pitjor. Durant el curs, com que estàvem junts a classe, era més fàcil, però ara que hem començat les vacances...

A Orzac fa només un any que hi visc, des de l'estiu passat, que és quan ens vam instal·lar a la caseta de la tia Rose. Abans hi havia vingut de vegades a passar uns quants dies de vacances, però mai no havia parlat gaire amb els nens del poble: no sé per què, però tenia la sensació que no els queia gaire bé. L'estiu passat, quan vam venir a viure-hi, hi vaig fer dos amics, però eren forasters, com jo, i se'n van anar a finals d'agost. Llavors em vaig quedar sol.

MERCÈ CANELA: *La Casa de les Acàcies*. Barcanova.

1. Respon a aquestes preguntes sobre el text:

- a) En quina època de l'any se situa l'acció? *A l'estiu.*
- b) Amb qui viu en Marcel? *Amb la seva mare.*
- c) De qui era la casa on viuen? *De la seva tia Rose.*
- d) Qui eren els dos amics que havia fet en Marcel l'estiu anterior? *Dos forasters que havien marxat en acabar el mes d'agost.*
- e) Quant temps fa que en Marcel viu a Orzac? *Un any.*

2. Justifica amb paraules del text aquestes afirmacions:

- a) Orzac està situat en una zona volcànica: *Fa milers i milers d'anys, tota aquesta zona era com una mena d'olla de xocolata desfeta ben espessa que bullia i escopia foc i lava.*
- b) El riu de la ciutat on vivia abans en Marcel estava brut: *Per Orzac hi passa un riu amb l'aigua molt freda, però molt neta, no com el riu de la ciutat on vivia abans.*
- c) En Marcel està avorrit: *Avui han començat les vacances d'estiu i no sé què fer.*
- d) Per a en Marcel fer amics no és gens fàcil: *Però ahir, quan es van acabar les classes, no em van pas dir si voldria anar amb ells. La mare em diu que no he d'esperar que siguin sempre els altres els qui vinguin a buscar-me.*

e) Abans d'instal·lar-se al poble, en Marcel ja hi havia estat: *Abans hi havia vingut de vegades a passar uns quants dies de vacances.*

3. Quin és el tema del text?

Resposta oberta. Resposta orientativa: El neguit d'un noi que es troba sol durant les primeres vacances en un lloc on només fa un any que viu.

4. T'has sentit mai sol o sola com en Marcel? Què vas fer?

Resposta oberta.

5. Identifica dues comparacions en la lectura i digues si són lliures o lexicalitzades i per què:

Comparacions: «té una forma així com de palangana gegant»; «tota aquesta zona era com una mena d'olla de xocolata desfeta ben espessa que bullia i escopia foc i lava».

Són comparacions lliures perquè no han estat fixades per la llengua sinó que les ha inventades l'escriptora.

6. Escriu tres paraules de la mateixa família que aquestes:

Resposta oberta. Resposta orientativa:

a) poble: *poblat, població, poblar...*

b) muntanya: *muntanyós, muntanyenc, muntanyès...*

c) casa: *casalot, caseta, casal...*

d) any: *anyal, anyada, anyalment...*

7. Identifica els elements de la comunicació del text de la lectura:

Emissor	<i>L'autor.</i>
Canal	<i>L'ordinador.</i>
Referent	<i>El tema a què es refereix el missatge.</i>
Receptor	<i>El lector.</i>
Context	<i>La situació en què té lloc l'activitat (en aquest cas, l'aula).</i>
Codi	<i>La llengua catalana.</i>
Missatge	<i>El contingut del text.</i>

- **Quina funció del llenguatge hi predomina?**

La funció poètica o retòrica.

8. Ordena alfabèticament les paraules de cada grup:

- a) cràter – ciutat – colla – camp: *camp, ciutat, colla, cràter*
- b) aigua – any – agost – acàcia: *acàcia, agost, aigua, any*
- c) poble – peu – punta – palangana: *palangana, peu, poble, punta*
- d) estar – escopir – esperar – ésser: *escopir, ésser, esperar, estar*
- e) suposar – saber – ser – sortir: *saber, ser, sortir, suposar*

**9. Enumera la categoria lèxica d'aquestes paraules del text de la lectura:
*Visc en un poble no gaire gran on plou sovint.***

Visc	<i>verb</i>	gaire	<i>quantificador</i>
en	<i>preposició</i>	gran	<i>adjectiu</i>
un	<i>determinant</i>	on	<i>pronom</i>
poble	<i>nom o substantiu</i>	plou	<i>verb</i>
no	<i>adverbi</i>	sovint	<i>adverbi</i>

10. Localitza en el text de la lectura una oració declarativa afirmativa, una oració declarativa negativa i una oració interrogativa i copia-les:

Resposta oberta. Resposta orientativa:

- a) declarativa afirmativa: *«Em dic Marcel».*
- b) declarativa negativa: *«Ella no ho entén».*
- c) interrogativa: *«I si em diuen que no?»*

REFORÇA L'ORTOGRAFIA
LLENGUA CATALANA 1r ESO

Nom _____

Grup _____

Data _____

UNITAT 1

1. Anota tots els noms dels companys i les companyes de classe ordenats alfabèticament:

a		n	
b		o	
c		p	
d		q	
e		r	
f		s	
g		t	
h		u	
i		v	
j		w	
k		x	
l		y	
m		z	

- **Completa, lliurement, les caselles que han quedat buides.**

2. Completa els espais amb una paraula, seguint l'ordre alfabètic. Pots consultar el diccionari.

casa - _____ - castell pana - _____ - parra
dia - _____ - diari roca - _____ - rossa
falcó - _____ - faula sac - _____ - sarró
llac - _____ - llauna tall - _____ - tanca
mas - _____ - massís vaca - _____ - vas
nas - _____ - nata xal - _____ - xarxa

3. Identifica, en cada sèrie, la paraula que no està ben col·locada seguint l'ordre alfabètic:

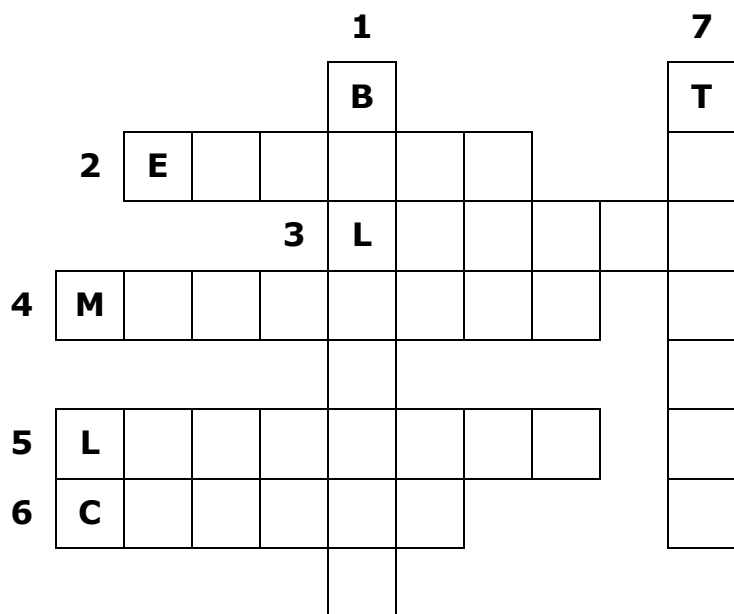
- a) camal - casa - casalot - casal - cassola.
- b) coco - coca - cola - coma - cosa.
- c) massa - malla - mama - maror - marrà.
- d) taula - tauler - teulada - tauló - tauró.
- e) sala - saler - saló - salsa - saüc.
- f) baba - barba - barra - barca - basca.

4. Escriu una paraula al davant d'aquestes que et proposem, i una altra al darrere, de manera que segueixin l'ordre alfabètic:

_____ - gat - _____
_____ - llibre - _____
_____ - abric - _____
_____ - cartera - _____
_____ - bufanda - _____
_____ - sabó - _____

5. Resol aquests mots encreuats. Després, ordena les paraules alfabèticament.

1. Estri per escriure a mà, proveït d'un dipòsit de tinta.
2. Capsa per desar-hi llapis, bolígrafs, etc., de l'escola.
3. Estri per dibuixar i per escriure a mà.
4. Sac que hom porta a l'esquena, penjat per mitjà de corretges, i que serveix per portar aliments i estris necessaris per anar d'excursió, etc.
5. Conjunt de fulls de paper disposats com els d'un llibre, que serveix per escriure-hi.
6. Instrument per traçar arcs de circumferència, etc.
7. Instrument que consisteix en dues làmines tallants amb mànecs, entrecreuades i unides en el punt d'entrecreuament per un piu, al voltant del qual poden girar.

6. Ordena, alfabèticament, les paraules de cada grup:

a) paperera – paperer – papereria – paper: _____

b) florista – flor – floral – floristeria: _____

c) solar – sol – solera – solana: _____

d) sabater – sabateria – sabata – sabatot: _____

e) ull – ullal – ullera – ullada: _____

f) maror – marinada – mar – marea: _____

7. Busca, en aquesta sopa de lletres, el nom de deu localitats catalanes i ordena-les alfabèticament:

B	T	A	R	R	E	G	A	H	F
V	A	S	O	L	O	T	C	P	I
M	R	R	S	Z	C	T	O	S	G
A	R	D	C	T	R	R	N	B	U
N	A	L	L	E	I	D	A	C	E
R	G	G	I	R	L	N	A	A	R
E	O	R	G	I	R	O	N	A	E
S	N	L	O	V	E	O	N	A	S
A	A	R	E	U	S	C	R	A	P
G	R	A	N	O	L	L	E	R	S

1.	2.	3.	4.	5.
6.	7.	8.	9.	10.

8. Completa la graella amb paraules que segueixin l'ordre alfabètic. Només has de modificar la primera lletra de cada mot.

cau	bou	cort	fina	bala
dau	_ou	_ort	_ina	_ala
nau	_ou	_ort	_ina	_ala
pau	_ou	_ort	_ina	_ala
_au	_ou	_ort	_ina	_ala

9. Fes una llista, amb aquestes paraules, seguint l'ordre alfabètic:

fava – fanal – fama – fang – falla – fantasia – família – fantasma – fagot – faig

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

10. Pensa una situació en què et resulti útil aplicar l'ordenació alfabètica de termes i anota-la:

**REFORÇA L'ORTOGRAFIA
LLENGUA CATALANA 1r ESO**

SOLUCIONARI

UNITAT 1

1. Anota tots els noms dels companys i les companyes de classe ordenats alfabèticament:

a		n	
b		o	
c		p	
d		q	
e		r	
f		s	
g		t	
h		u	
i		v	
j		w	
k		x	
l		y	
m		z	

- **Completa, lliurement, les caselles que han quedat buides.**

Resposta oberta.

2. Completa els espais amb una paraula, seguint l'ordre alfabètic. Pots consultar el diccionari.

Resposta oberta. Resposta orientativa:

casa – *casella* – castell

dia – *diada* – diari

falcó – *falla* – falla

llac – *llana* – llauna

mas – *massa* – massís

nas – *nasal* – nata

pana – *pare* – parra

roca – *roda* – rossa

sac – *sal* – sarró

tall – *taló* – tanca

vaca – *vaga* – vas

xal – *xalet* – xarxa

3. Identifica, en cada sèrie, la paraula que no està ben col·locada seguint l'ordre alfabètic:

a) camal – casa – casalot – *casal* – cassola.

b) coco – *coca* – cola – coma – *cosa*.

c) *massa* – malla – mama – maror – marrà.

d) taula – tauler – *teulada* – tauló – tauró.

e) sala – saler – saló – *salsa* – saüc.

f) baba – barba – barra – *barca* – basca.

4. Escriu una paraula davant d'aquestes que et proposem i una altra al darrere, de manera que segueixin l'ordre alfabètic:

Resposta oberta. Resposta orientativa:

gal – gat – *gol*

litre – llibre – *llibreta*

abella – abric – *abril*

carta – cartera – *cartó*

buf – bufanda – *bufera*

sabata – sabó – *sac*

7. Busca, en aquesta sopa de lletres, el nom de deu localitats catalanes i ordena-les alfabèticament:

B	T	A	R	R	E	G	A	H	F
V	A	S	O	L	O	T	C	P	I
M	R	R	S	Z	C	T	O	S	G
A	R	D	C	T	R	R	N	B	U
N	A	L	L	E	I	D	A	C	E
R	G	G	I	R	L	N	A	A	R
E	O	R	G	I	R	O	N	A	E
S	N	L	O	V	E	O	N	A	S
A	A	R	E	U	S	C	R	A	P
G	R	A	N	O	L	L	E	R	S

1. <i>Barcelona</i>	2. <i>Girona</i>	3. <i>Figueres</i>	4. <i>Granollers</i>	5. <i>Lleida</i>
6. <i>Manresa</i>	7. <i>Olot</i>	8. <i>Reus</i>	9. <i>Tarragona</i>	10. <i>Tàrrrega</i>

8. Completa la graella amb paraules que segueixin l'ordre alfabètic. Només has de modificar la primera lletra de cada mot. Pots consultar el diccionari.

cau	bou	<i>cort</i>	fina	bala
dau	<i>nou</i>	<i>fort</i>	<i>mina</i>	<i>cala</i>
nau	<i>pou</i>	<i>mort</i>	<i>nina</i>	<i>pala</i>
pau	<i>sou</i>	<i>port</i>	<i>sina</i>	<i>sala</i>
<i>tau</i>	<i>tou</i>	<i>sort</i>	<i>tina</i>	<i>tala</i>

9. Fes una llista, amb aquestes paraules, seguint l'ordre alfabètic:

fava – fanal – fama – fang – falla – fantasia – família – fantasma – fagot – faig

1. *fagot*
2. *faig*
3. *falla*
4. *fama*
5. *família*
6. *fanal*
7. *fang*
8. *fantasia*
9. *fantasma*
10. *fava*

10. Pensa una situació en què et resulti útil aplicar l'ordenació alfabètica de termes i anota-la: *Resposta oberta.*

AVANÇA EN ORTOGRAFIA
LLENGUA CATALANA 1r ESO

Nom _____

Grup _____

Data _____

UNITAT 1

Llegeix aquest text i fes les activitats que hi ha a continuació:

Les aventures de Huckleberry Finn

Vosaltres no sabeu res de mi, a menys que hàgiu llegit *Les aventures de Tom Sawyer*. Aquest llibre va ser escrit pel senyor Mark Twain, i gairebé tot el que hi va explicar és veritat, malgrat que va variar algunes coses, però això no té cap importància. Mai no he conegut ningú que no menteixi algun cop, excepte la tia Polly —la tia d'en Tom—, o la viuda Douglas o potser la Mary.

Aquest llibre acaba així: en Tom i jo vam trobar els diners que els lladres havien amagat a la cova i ens vam fer rics. Vam rebre sis mil dòlars cada un... Aleshores, el jutge Thatcher els va posar al banc a interès i ens rendien un dòlar al dia a cada un durant tot l'any. Eren tants diners, que un no sabia què fer-ne.

La viuda Douglas em va adoptar com a fill i es va proposar civilitzar-me, però viure a la casa era d'allò més dur, ja que la dona era molt honesta, avorrida i ordenada, i quan no vaig poder suportar-ho més, me'n vaig anar. Em vaig posar els meus vells parracs i el meu barret de palla i vaig tornar a dormir al meu barril de rom, i em vaig sentir lliure i feliç. Però en Tom Sawyer em va venir a buscar i em va dir que volia crear una banda de lladres, a la qual jo podria unir-me si tornava amb la viuda i em convertia en una persona respectable. Així doncs, vaig tornar.

MARK TWAIN: *Les aventures de Huckleberry Finn*. Barcanova.

1. Completa la taula amb un exemple de cada, a partir de la primera paraula del primer paràgraf del text, amb els mots ordenats alfabèticament:

a		n	
b		o	
c		p	
d		q	
e		r	
f		s	
g		t	
h		u	
i		v	
j		w	
k		x	
l		y	
m		z	

• **Completa lliurement les caselles que han quedat buides.**

2. Encercla en el text de la lectura els noms propis de persona i ordena'ls alfabèticament:

3. Ara, subratlla els cognoms que trobis en el text i ordena'ls alfabèticament:

4. Ordena alfabèticament les paraules de cada grup:

a) llibre, llibreter, llibreria: _____

b) diners, dineral, dinerons: _____

c) jutge, jutgessa, jutjat: _____

d) dia, diada, diari: _____

e) interessant, interessant, interès: _____

f) anyada, anyal, any: _____

5. Identifica les paraules definides a partir de mots del text de la lectura i tenint com a pista la lletra per la qual comencen:

a) Segona lletra de l'alfabet: Peça de vestir que cobreix el cap: _____

b) Setzena lletra de l'alfabet: Tros de roba estripat, trencat, en plural: _____

c) Divuitena lletra de l'alfabet: Licor de color vermellós: _____

d) Vint-i-dosena lletra de l'alfabet: Que ha perdut el seu marit per mort i no s'ha tornat a casar. _____

e) Setena lletra de l'alfabet: Persona o animal amb relació amb el seu pare o a la seva mare. _____

6. Subratlla la paraula de cada sèrie que no segueix l'ordre alfabètic i col·loca-la en el lloc correcte:

a) amagar – saber – mentir – variar: _____

b) banc – cova – lladre – dòlars: _____

c) casa – barril – banda – palla: _____

d) avorrida – honesta – feliç – ordenada: _____

e) aleshores – així – gairebé – potser: _____

f) conèixer – fer – viure – llegir: _____

7. Busca en aquesta sopa de lletres deu paraules del text de la lectura que comencen amb C i ordena-les alfabèticament:

C	A	P	C	R	V	R	H	H	R
V	R	S	O	A	J	I	C	P	S
Z	U	A	S	Z	C	T	O	S	D
C	A	D	A	T	R	R	N	B	C
Z	V	E	T	I	E	E	E	C	A
A	O	V	U	L	A	V	I	A	S
Z	C	C	S	I	R	N	X	E	A
N	M	L	O	V	E	O	E	A	L
P	O	C	V	I	G	C	R	Q	P
L	R	D	M	C	H	P	E	R	T

1.	2.	3.	4.	5.
6.	7.	8.	9.	10.

8. Ordena aquestes paraules alfabèticament. Fixa't que les dues primeres lletres són les mateixes en cada grup.

a) menys – mentir – me – meu: _____

b) res – rebre – rendir – respectable: _____

c) llegir – llibre – lladre – lliure: _____

d) coses – cop – conèixer – cova: _____

e) què – que – quan – qual: _____

9. Escriu quina paraula hauries de buscar en el diccionari per saber el significat d'aquests mots:

a) aventures _____

b) va explicar _____

c) és _____

d) algunes _____

e) lladres _____

f) rics _____

g) parracs _____

i) convertia _____

j) honesta _____

10. Escriu cinc situacions en què t'és útil saber ordenar alfabèticament les paraules:

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

AVANÇA EN ORTOGRAFIA
LLENGUA CATALANA 1r ESO

SOLUCIONARI

UNITAT 1

Llegeix aquest text i fes les activitats que hi ha a continuació:

Les aventures de Huckleberry Finn

Vosaltres no sabeu res de mi, a menys que hàgiu llegit *Les aventures de Tom Sawyer*. Aquest llibre va ser escrit pel senyor Mark Twain, i gairebé tot el que hi va explicar és veritat, malgrat que va variar algunes coses, però això no té cap importància. Mai no he conegut ningú que no menteixi algun cop, excepte la tia Polly —la tia d'en Tom—, o la viuda Douglas o potser la Mary.

Aquest llibre acaba així: en Tom i jo vam trobar els diners que els lladres havien amagat a la cova i ens vam fer rics. Vam rebre sis mil dòlars cada un... Aleshores, el jutge Thatcher els va posar al banc a interès i ens rendien un dòlar al dia a cada un durant tot l'any. Eren tants diners, que un no sabia què fer-ne.

La viuda Douglas em va adoptar com a fill i es va proposar civilitzar-me, però viure a la casa era d'allò més dur, ja que la dona era molt honesta, avorrida i ordenada, i quan no vaig poder suportar-ho més, me'n vaig anar. Em vaig posar els meus vells parracs i el meu barret de palla i vaig tornar a dormir al meu barril de rom, i em vaig sentir lliure i feliç. Però en Tom Sawyer em va venir a buscar i em va dir que volia crear una banda de lladres, a la qual jo podria unir-me si tornava amb la viuda i em convertia en una persona respectable. Així doncs, vaig tornar.

MARK TWAIN: *Les aventures de Huckleberry Finn*. Barcanova.

1. Completa la taula amb un exemple de cada, a partir de la primera paraula del primer paràgraf del text, amb els mots ordenats alfabèticament:

a	<i>a</i>	n	<i>no</i>
b		o	<i>o</i>
c	<i>coses</i>	p	<i>pel</i>
d	<i>de</i>	q	<i>que</i>
e	<i>escrit</i>	r	<i>res</i>
f		s	<i>sabeu</i>
g	<i>gairebé</i>	t	<i>Tom</i>
h	<i>hàgiu</i>	u	
i	<i>i</i>	v	<i>vosaltres</i>
j		w	
k		x	
l	<i>llegit</i>	y	
m	<i>mi</i>	z	

• **Completa lliurement les caselles que han quedat buides.**

Resposta oberta.

2. Encercla en el text de la lectura els noms propis de persona i ordena'ls alfabèticament:

Noms propis de persona: Huckleberry, Tom, Mark, Polly, Mary.

3. Ara, subratlla els cognoms que trobis en el text i ordena'ls alfabèticament:

Cognoms: Finn, Sawyer, Twain, Douglas, Thatcher.

4. Ordena alfabèticament les paraules de cada grup:

- a) llibre, llibreter, llibreria: *llibre, llibreria, llibreter.*
- b) diners, dineral, dinerons: *dineral, dinerons, diners.*
- c) jutge, jutgessa, jutjat: *jutge, jutgessa, jutjat.*
- d) dia, diari, diada: *dia, diada, diari.*
- e) interessant, interessar, interès: *interès, interessant, interessar.*
- f) anyada, anyal, any: *any, anyada, anyal.*

5. Identifica les paraules definides a partir de mots del text de la lectura i tenint com a pista la lletra per la qual comencen:

- a) Segona lletra de l'alfabet: Peça de vestir que cobreix el cap: *barret.*
- b) Setzena lletra de l'alfabet: Tros de roba estripat, trencat, en plural: *parracs.*
- c) Divuitena lletra de l'alfabet: Licor de color vermellós: *rom.*
- d) Vint-i-dosena lletra de l'alfabet: Que ha perdut el seu marit per mort i no s'ha tornat a casar: *viuda.*
- e) Setena lletra de l'alfabet: Persona o animal amb relació amb el seu pare o a la seva mare: *fill.*

6. Subratlla la paraula de cada sèrie que no segueix l'ordre alfabètic i col·loca-la en el lloc correcte:

- a) amagar – saber – mentir – variar: *amagar, mentir, saber, variar.*
- b) banc – cova – lladre – dòlars: *banc, cova, dòlars, lladre.*
- c) casa – banda – barril – palla: *banda, barril, casa, palla.*
- d) avorrida – honesta – feliç – ordenada: *avorrida, feliç, honesta, ordenada.*
- e) aleshores – així – gairebé – potser: *així, aleshores, gairebé, potser.*
- f) conèixer – fer – viure – llegir: *conèixer, fer, llegir, viure.*

7. Busca en aquesta sopa de lletres deu paraules del text de la lectura que comencen amb C i ordena-les alfabèticament:

C	A	P	C	R	V	R	H	H	R
V	R	S	O	A	J	I	C	P	S
Z	U	A	S	Z	C	T	O	S	D
C	A	D	A	T	R	R	N	B	C
Z	V	E	T	I	E	E	E	C	A
A	O	V	U	L	A	V	I	A	S
Z	C	C	S	I	R	N	X	E	A
N	M	L	O	V	E	O	E	A	L
P	O	C	V	I	G	C	R	Q	P
L	R	D	M	C	H	P	E	R	T

1. <i>cada</i>	2. <i>cap</i>	3. <i>casa</i>	4. <i>civilitzar</i>	5. <i>conèixer</i>
6. <i>convertir</i>	7. <i>cosa</i>	8. <i>cova</i>	9. <i>crear</i>	10. <i>poc</i>

8. Ordena aquestes paraules alfabèticament. Fixa't que les dues primeres lletres són les mateixes en cada grup.

a) menys – mentir – me – meu: *me, meu, mentir, menys.*

b) res – rebre – rendir – respectable: *rebre, rendir, res, respectable.*

c) llegir – llibre – lladre – lliure: *lladre, llegir, llibre, lliure.*

d) coses – cop – conèixer – cova: *conèixer, cop, coses, cova.*

e) què – que – quan – qual: *qual, quan, que, què.*

9. Escriu quina paraula hauries de buscar en el diccionari per saber el significat d'aquests mots:

- a) aventures *aventura*
- b) va explicar *explicar*
- c) és *ésser*
- d) algunes *algun -a*
- e) lladres *lladre*
- f) rics *ric -a*
- g) parracs *parrac*
- i) convertia *convertir*
- j) honesta *honest*

10. Escriu cinc situacions en què t'és útil saber ordenar alfabèticament les paraules:

Resposta oberta. Resposta orientativa:

- 1. Per buscar les paraules en un diccionari en paper.*
- 2. Per posar ordenadament els noms i cognoms en una agenda en paper.*
- 3. Per ordenar les referències bibliogràfiques d'un llibre.*
- 4. Per saber buscar els llibres en les prestatgeries d'una biblioteca pública.*
- 5. Per fer una ordenació analítica de termes en un índex al final d'un treball.*

TREBALLA LA COMPRENSIÓ LECTORA
LLENGUA CATALANA 1r ESO**Nom** _____**Grup** _____**Data** _____**UNITAT 1****Llegeix aquest text i fes les activitats que hi ha a continuació:****Un nas com un cabàs**

El primer dia que el vaig veure, la Xarleston el va fer seure al meu costat. Sense dir-me ni ase ni bèstia, va ocupar la cadira de la Victòria que, un matí més, arribava tard a classe. Vaig clavar els ulls a la pissarra, tot i que em moria per fixar-los en ell.

Sentia els murmuris dels companys ballant al meu clatell. Als del darrere no els calia dissimular, feia estona que escanejaven el perfil del nouvingut i comentaven la jugada.

—Obriu el llibre per la pàgina seixanta-dos! —va ordenar la Xarleston, molesta pel lleuger xivarri.

Aleshores, el vaig mirar de cua d'ull. Tenia un nas increïble, amb una gepa al mig que s'erigia com una muntanya boteruda. Tot plegat, nas i gepa, era enorme, molt més gros del que m'havia semblat quan la Xarleston l'havia presentat de pressa i corrents davant nostre. De l'ensurt de veure'l tan a prop, una fiblada em va travessar l'esquelet, i el llapis em va lliscar de les mans. Rodolava pel pupitre, sense esma, com si la visió del nas l'hagués ferit de mort. Quan estava a punt d'estavellar-se a terra, el nassut el va enxampar en ple vol.

—És gros, eh? —em va dir donant-me l'Staedtler de ratlles negres i grogues.

Me'l vaig mirar confosa un microsegon, fins que vaig entendre que no es referia pas al llapis, sinó al nas, el qual jo mirava descaradament tot i voler evitar-ho. Aleshores, les galtes se'm van encendre en senyal d'alarma. Les orelles em bullien i sentia el cor bategant-me als morros sense pietat.

—No pateixis. Tothom reacciona igual quan el veu de prop la primera vegada —va fer assenyalant-se el nas amb el dit índex—. Jo en dic la teoria del DiMiFu; potser algun dia te l’explicaré.

RUTH TORMO: *Quina tocada de nassos!* Barcanova.

a) On tenen lloc els fets?

- Al gimnàs.
- Al pati.
- A la classe.

b) Qui és la Xarleston?

- Una companya de classe.
- La professora.
- La persona nouvinguda.

c) Què és un Staedtler?

- Una marca de llapis.
- Una marca de sabatilles.
- Una marca de samarretes.

d) Què significa que algú té el nas com un cabàs?

- Que el té aguilenc.
- Que el té molt gros.
- Que el té xato.

e) Què significa l’expressió «no dir ni ase ni bèstia»?

- No dir absolutament res.
- No dir paraules malsonants.
- Parlar molt fluix.

f) Quan algú mira una cosa un microsegon, què vol dir?

- Que la mira acuradament.
- Que la mira de passada.
- Que la mira molt poca estona.

g) Per què se li tornen les galtes vermelles, a la protagonista?

- Perquè té calor.
- Perquè porta maquillatge.
- Perquè té vergonya.

h) Per què la noia sentia que el cor li batejava als morros?

- Perquè s'havia posat en una situació compromesa.
- Perquè l'havien enxampada copiant.
- Perquè el noi li havia contestat malament.

i) Com ho vivia, el noi, el fet de tenir el nas tan gros?

- Passant vergonya.
- Amb total acceptació.
- Amb timidesa.

j) En què creus que consisteix la teoria del DiMiFu? Explica-ho breument.

TREBALLA LA COMPRENSIÓ LECTORA
LLENGUA CATALANA 1r ESO

SOLUCIONARI

UNITAT 1

Llegeix aquest text i fes les activitats que hi ha a continuació:

Un nas com un cabàs

El primer dia que el vaig veure, la Xarleston el va fer seure al meu costat. Sense dir-me ni ase ni bèstia, va ocupar la cadira de la Victòria que, un matí més, arribava tard a classe. Vaig clavar els ulls a la pissarra, tot i que em moria per fixar-los en ell.

Sentia els murmurs dels companys ballant al meu clatell. Als del darrere no els calia dissimular, feia estona que escanejaven el perfil del nouvingut i comentaven la jugada.

—Obriu el llibre per la pàgina seixanta-dos! —va ordenar la Xarleston, molesta pel lleuger xivarri.

Aleshores, el vaig mirar de cua d'ull. Tenia un nas increïble, amb una gepa al mig que s'erigia com una muntanya boteruda. Tot plegat, nas i gepa, era enorme, molt més gros del que m'havia semblat quan la Xarleston l'havia presentat de pressa i corrents davant nostre. De l'ensurt de veure'l tan a prop, una fiblada em va travessar l'esquelet, i el llapis em va lliscar de les mans. Rodolava pel pupitre, sense esma, com si la visió del nas l'hagués ferit de mort. Quan estava a punt d'estavellar-se a terra, el nassut el va enxampar en ple vol.

—És gros, eh? —em va dir donant-me l'Staedtler de ratlles negres i grogues.

Me'l vaig mirar confosa un microsegon, fins que vaig entendre que no es referia pas al llapis, sinó al nas, el qual jo mirava descaradament tot i voler evitar-ho. Aleshores, les galtes se'm van encendre en senyal d'alarma. Les orelles em bullien i sentia el cor bategant-me als morros sense pietat.

—No pateixis. Tothom reacciona igual quan el veu de prop la primera vegada —va fer assenyalant-se el nas amb el dit índex—. Jo en dic la teoria del DiMiFu; potser algun dia te l’explicaré.

RUTH TORMO: *Quina tocada de nassos!* Barcanova.

a) On tenen lloc els fets?

- Al gimnàs.
- Al pati.
- A la classe.

b) Qui és la Xarleston?

- Una companya de classe.
- La professora.
- La persona nouvinguda.

c) Què és un Staedtler?

- Una marca de llapis.
- Una marca de sabatilles.
- Una marca de samarretes.

d) Què significa que algú té el nas com un cabàs?

- Que el té aguilenc.
- Que el té molt gros.
- Que el té xato.

e) Què significa l’expressió «no dir ni ase ni bèstia»?

- No dir absolutament res.
- No dir paraules malsonants.
- Parlar molt fluix.

f) Quan algú mira una cosa un microsegon, què vol dir?

- Que la mira acuradament.
- Que la mira de passada.
- Que la mira molt poca estona.

g) Per què se li tornen les galtes vermelles, a la protagonista?

- Perquè té calor.
- Perquè porta maquillatge.
- Perquè té vergonya.

h) Per què la noia sentia que el cor li batejava als morros?

- Perquè s'havia posat en una situació compromesa.
- Perquè l'havien enxampada copiant.
- Perquè el noi li havia contestat malament.

i) Com ho vivia, el noi, el fet de tenir el nas tan gros?

- Passant vergonya.
- Amb total acceptació.
- Amb timidesa.

j) En què creus que consisteix la teoria del DiMiFu? Explica-ho breument.

Resposta oberta.
